

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «СИЛЕНОК І «ТЕХНОСЕРВІС-ПЛЮС» ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SYLENOK AND TEKHNOSERVIS-PLUS v. UKRAINE)**

(Заява № 20988/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

9 грудня 2010 року

ОСТАТОЧНЕ

09/03/2011

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Силенок і «Техносервіс-Плюс» проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (*Peer Lorenzen*), Голова,
Рената Ягер (*Renate Jaeger*),
Карел Юнгвірт (*Karel Jungwiert*),
Марк Віллігер (*Mark Villiger*),
Мір'яна Лазарова Трайковська (*Mirjana Lazarova Trajkovska*),
Здравка Калайджиєва (*Zdravka Kalaydjieva*),
Ганна Юдківська (*Ganna Yudkivska*), судді,
та Клаудія Вестердік (*Claudia Westerdiek*), Секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 16 листопада 2010 року
постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 20988/02), яку 5 листопада 2001 року подали до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянин України, пан Олександр Миколайович Силенок та українське підприємство «Техносервіс-Плюс» (підприємство-заявник).

2 Уряд України (далі – Уряд) представляв його Уповноважений, пан Ю. Зайцев, з Міністерства юстиції України.

3. Заявник стверджував, зокрема, що він зазнав жорстокого поводження працівників міліції та що розслідування з цього приводу було неефективним. Підприємство-заявник стверджувало, зокрема, що рішення, винесене на його користь, не виконувалося впродовж значного періоду часу та що у нього не було ефективного засобу правового захисту у зв'язку з цим.

4. 7 липня 2009 року Суд визнав заяву частково неприйнятною та вирішив повідомити Уряд про зазначені вище скарги.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

5. Перший заявник (далі - заявник) народився у 1963 році та проживає у м. Чернігів. Другий заявник (далі - підприємство-заявник)

є товариством з обмеженою відповідальністю, власником якого є заявник, що зареєстровано та розташовано у м. Чернігів.

А. Факти щодо заявника

6. 8 січня 2001 року працівники міліції у цивільному одязі, пан С., пан К., пан А. та пан Г., затримали заявника на вулиці. Заявник чинив опір при затриманні, оскільки не знав тоді, що ці особи були працівниками міліції. Як стверджує заявник, працівники міліції побили його під час затримання та пізніше у відділі міліції.

7. 11 січня 2001 року заявника було госпіталізовано з переломом ребра, пневмотораксом, струсом головного мозку та численними синцями на тілі. Судово-медичною експертизою, проведеною з 11 січня до 1 лютого 2001 року, на різних частинах тіла заявника було виявлено численні синці та струс головного мозку. Проте, експертиза не підтвердила наявності перелому ребра.

8. 18 січня 2001 року заявник звернувся до прокуратури м. Чернігова (далі - міська прокуратура) зі скаргою на побиття.

9. 26 січня 2001 року міська прокуратура відмовила у порушенні кримінальної справи за скаргами заявника. Прокуратурою було зазначено, що відповідно до пояснень працівників міліції заявник чинив сильний опір затриманню, а тому працівниками міліції було застосовано фізичну силу та наручники. Крім того, слідчий міліції, пан З., пояснив, що у відділі міліції він та інші працівники міліції не вчиняли стосовно заявника жодних незаконних дій. Отже, міська прокуратура дійшла висновку, що застосування фізичної сили до заявника було законним.

10. 12 березня 2001 року прокуратурою Чернігівської області (далі - прокуратура області) було скасовано постанову від 26 січня 2001 року у зв'язку з неповнотою проведеної перевірки, міській прокуратурі було надано вказівки щодо проведення додаткових слідчих дій, включаючи допит заявника та детальний допит кожного з працівників міліції, які мали відношення до події, про обставини затримання заявника та особисті дії кожного з причетних до цього працівників міліції.

11. У висновку додаткової судово-медичної експертизи від 16 березня 2001 року було зазначено, що у заявника були численні синці, які виникли внаслідок застосування фізичної сили від 45 до 50 разів, перелом ребра, травма грудної клітини, пневмоторакс та струс мозку.

12. 5 квітня 2001 року міська прокуратура відмовила у порушенні кримінальної справи на тій підставі, що, як впливало з показань працівників міліції, які мали відношення до події, вони застосовували силу під час затримання законно та не вживали до заявника під час тримання його під вартою жодних незаконних заходів.

13. 17 квітня 2001 року Деснянський районний суд м. Чернігова (далі - районний суд) скасував постанову від 5 квітня 2001 року на тій підставі, що заявника та очевидців події не було допитано та що у постанові міської прокуратури не було встановлено обставини, за яких заявникові було завдано велику кількість тілесних ушкоджень. Районний суд постановив порушити кримінальну справу.

14. 17 травня 2001 року міською прокуратурою було порушено кримінальну справу. У період з 28 травня до 5 липня 2001 року було допитано сім свідків.

15. З 20 травня до 6 грудня 2001 року заявника викликали до слідчого п'ять разів, але він не з'являвся.

16. 27 червня 2001 року заявника було визнано винним у завданні середньої тяжкості тілесних ушкоджень одному із працівників міліції, які здійснювали його затримання, пану Г. Цей вирок було залишено без змін судом апеляційної інстанції, але 7 вересня 2004 року скасовано судом касаційної інстанції.

17. 24 липня 2001 року досудове слідство у кримінальній справі за фактом завдання тілесних ушкоджень заявникові було зупинено у зв'язку з неможливістю встановити осіб, які вчинили злочин.

18. 11 грудня 2001 року прокуратура області скасувала постанову про зупинення досудового слідства у кримінальній справі, а слідство було відновлено.

19. 20 грудня 2001 року заявника було викликано до слідчого, але він не з'явився.

20. 26 грудня 2001 року було допитано трьох свідків.

21. 23 січня 2002 року заявника було визнано потерпілим у справі.

22. 28 січня 2002 року заявника було допитано в якості потерпілого.

23. З 29 січня до 18 березня 2002 року було допитано дев'ять свідків.

24. 4 лютого 2002 року заявник не з'явився на допит. У цей день, а також 8 та 14 лютого 2002 року слідчий доручав міліції здійснити примусовий привід заявника до нього.

25. 14, 15 та 19 березня 2002 року було проведено очну ставку між заявником, паном Т. та працівниками міліції Г., В., Гр., К. і Л.

26. 20 травня 2002 року досудове слідство у кримінальній справі було зупинено у зв'язку з неможливістю встановити осіб, які вчинили злочин.

27. 12 травня 2003 року прокуратура області скасувала постанову від 20 травня 2002 року про зупинення досудового слідства у кримінальній справі. Досудове слідство у справі було відновлено.

28. 16 травня 2003 року слідчий звернувся до заявника з проханням надати йому медичні довідки щодо події для проведення додаткової судово-медичної експертизи. Як стверджує Уряд, заявник не надав запитувані документи.

29. 25 травня 2003 року досудове слідство у кримінальній справі було зупинено у зв'язку з неможливістю встановити осіб, які вчинили злочин.

30. 1 липня 2005 року прокуратура області скасувала постанову від 25 травня 2003 року про зупинення досудового слідства у кримінальній справі. Досудове слідство у справі було відновлено.

31. 12 липня 2005 року слідчий доручив здійснити примусовий привід заявника до нього. У цей час заявник перебував під вартою у Чернігівському СІЗО у зв'язку з іншим провадженням.

32. 14 липня 2005 року досудове слідство у кримінальній справі було зупинено у зв'язку з неможливістю встановити осіб, які вчинили злочин.

33. 5 серпня 2005 року прокуратура області скасувала постанову від 14 липня 2005 року про зупинення досудового слідства у кримінальній справі. Досудове слідство у справі було відновлено.

34. 16 та 24 серпня 2005 року заявника було викликано до слідчого, але він не з'явився.

35. 14 вересня 2005 року було допитано одного свідка.

36. 15 вересня 2005 року у зв'язку із неможливістю встановити осіб, які вчинили злочин, досудове слідство у кримінальній справі було зупинено.

37. 7 грудня 2006 року прокуратура області скасувала постанову від 15 вересня 2005 року про зупинення досудового слідства у кримінальній справі. Досудове слідство у справі було відновлено.

38. З 25 грудня 2006 року до 24 травня 2007 року було допитано десять свідків.

39. 12 червня 2007 року прокуратура області закрила кримінальну справу через відсутність складу злочину у діях працівників міліції. Прокуратурою області було зазначено, що у зв'язку зі впливом значного періоду часу більшість свідків вже не можуть пригадати подробиці події, що первинні покази працівників міліції були правильними та що ці працівники міліції діяли відповідно до закону.

40. 11 грудня 2007 року Генеральна прокуратура України (далі - ГПУ) скасувала постанову від 12 червня 2007 року та повернула справу на додаткове розслідування.

41. 11 лютого, 4 та 14 березня 2008 року заявника викликали до слідчого, але він не з'явився.

42. 14 березня 2008 року досудове слідство у кримінальній справі було зупинено у зв'язку з неможливістю встановити осіб, які вчинили злочин.

43. 19 січня, 12 лютого та 26 серпня 2009 року заявника викликали до слідчого, але він не з'являвся.

44. 3 вересня 2009 року, коли заявника було оголошено у розшук у зв'язку з іншою кримінальною справою, в якій він був обвинуваченим, заявник не з'являвся на виклики слідчого.

45. 5 березня 2010 року прокуратура області отримала медичні довідки від заявника та 9 березня 2010 року було призначено проведення судово-медичної експертизи.

В. Факти, що стосуються підприємства-заявника

46. 9 червня 2004 року господарський суд Чернігівської області (далі – господарський суд) стягнув на користь підприємства-заявника (з Державного бюджету України) 14 240,69 грн відшкодування шкоди, 142,41 грн державного мита та 118,00 грн витрат на інформаційно-технічне забезпечення судового процесу¹. 1 вересня 2004 року рішення набуло законної сили та 17 вересня 2004 року господарський суд видав наказ про примусове виконання постанови (далі – наказ).

47. 17 грудня 2004 року до Деснянського відділу державної виконавчої служби Чернігівського обласного управління юстиції від підприємства-заявника надійшов наказ господарського суду.

48. 20 грудня 2004 року державний виконавець відмовив у відкритті виконавчого провадження з примусового виконання рішення господарського суду від 9 червня 2004 року на підставі невідповідності наказу процесуальним вимогам.

49. 16 лютого 2005 року наказ господарського суду було подано підприємством-заявником до державної виконавчої служби Чернігівського обласного управління юстиції, що наступного дня відмовила у відкритті виконавчого провадження у зв'язку із відсутністю відповідних повноважень.

50. 1 вересня 2006 року підприємство-заявник подало наказ господарського суду до Державної виконавчої служби України, що того ж дня відмовила у відкритті виконавчого провадження на тій підставі, що у наказі не було визначено боржника та його місцезнаходження.

51. 7 листопада 2006 року підприємство-заявник звернулося до господарського суду щодо внесення до наказу уточнення щодо розрахункових рахунків, з яких має здійснюватися стягнення коштів.

52. 23 листопада 2006 року господарський суд залишив без задоволення заяву підприємства-заявника на тій підставі, що представник Державного казначейства України у Чернігівській області не з'явився на засідання суду, а інші сторони провадження не знали

¹ Загальна сума на момент винесення рішення становила 14 501,10 грн, що було еквівалентом 2 246, 43 євро.

про розрахункові рахунки, що не були також зазначені у матеріалах справи.

53. 1 червня 2007 року підприємство-заявник знову звернулося до господарського суду щодо приведення у відповідність до процесуальних вимог наказу господарського суду. 26 червня 2007 року цю заяву було залишено без розгляду.

54. 5 лютого 2008 року підприємство-заявник знову звернулося до господарського суду з цією ж заявою.

55. Як стверджує Уряд, суддя господарського суду запрошував представника підприємства-заявника до суду для надання пояснень, але представник не з'явився.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

56. Відповідне національне законодавство щодо справи заявника наведено у рішенні у справі «Козинець проти України» (*Kozinets v. Ukraine*), заява № 75520/01, пп. 39-42, від 6 грудня 2007 року). Відповідне національне законодавство стосовно скарг підприємства-заявника стисло наведено у рішенні у справі «Войтенко проти України» (*Voytenko v. Ukraine*), заява № 18966/02, пп. 20-22, від 29 червня 2004 року).

ПРАВО

I. МЕЖІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

57. У відповідь на зауваження Уряду заявники надали численні пояснення щодо скарг, які ухвалою про часткову прийнятність від 7 липня 2009 року було визнано неприйнятними, та нових подій, які відбулися після згаданої дати. Тому, Суд вважає, що розглядати ці питання окремо недоцільно (див., з відповідними змінами, рішення у справі «Пиряник проти України» (*Piryanik v. Ukraine*), заява № 75788/01, п. 20, від 19 квітня 2005 року).

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ЗАЯВНИКОМ

58. Заявник скаржився, що його було побито працівниками міліції та що, незважаючи на медичні докази його тілесних ушкоджень, національні органи влади не провели незалежного та ефективного розслідування жорстокого з ним поводження. Він посилався на статті 3 та 13 Конвенції. Суд, якому належить провідна роль щодо здійснення юридичної кваліфікації фактів справи, вирішив розглянути питання,

що порушуються заявником, за статтею 3 Конвенції, що є належним положенням та передбачає таке:

Стаття 3

«Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.»

А. Прийнятність

59. Уряд стверджував, що ці скарги заявника є передчасними з огляду на те, що розслідування стверджуваного жорстокого з ним поводження ще триває.

60. З іншого боку Уряд стверджував, що заявник сприяв тривалості розслідування та перешкоджав його ефективності тим, що не з'являвся на виклики слідчого та не пройшов додаткового медичного обстеження. Уряд вважав, що заявник не може скаржитися на затримки, які він сам спричинив, а тому, його скарги мають бути відхилені у зв'язку зі зловживанням правом на звернення до Суду.

61. Заявник не погодився.

62. Суд зазначає, що заперечення Уряду тісно пов'язані із суттю скарги заявника за статтею 3 Конвенції. Отже, Суд долучає їх до суті.

63. Суд зазначає, що ці скарги не є явно необґрунтованими у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вони не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Отже, вони мають бути визнані прийнятними.

В. Суть

1. Щодо стверджуваного жорстокого поводження

64. Заявник стверджував, що він зазнав жорстокого поводження працівників міліції під час його затримання та під час перебування під вартою у відділі міліції 8 січня 2001 року.

65. Уряд зазначив, що досудове розслідування у кримінальній справі за скаргами заявника на жорстоке поводження триває, а тому Уряд не може підтвердити або заперечити незаконність дій працівників міліції щодо нього.

66. Як неодноразово зазначав Суд, стаття 3 Конвенції є втіленням однієї з основоположних цінностей демократичного суспільства. Навіть за найважчих обставин, таких як боротьба з тероризмом та організованою злочинністю, Конвенція категорично забороняє катування та нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження або покарання. На відміну від більшості матеріально-правових положень Конвенції та протоколів № 1 і № 4 до неї, стаття 3 не

передбачає винятків та жодного відступу від зобов'язань на підставі пункту 2 статті 15 Конвенції, навіть у разі наявності суспільної небезпеки, що загрожує життю нації (див. рішення у справах «Сельмуні проти Франції» (*Selmouni v. France*) [ВП], заява № 25803/94, п. 95, ECHR 1999-V, і «Ассенов та інші проти Болгарії» (*Assenov and Others v. Bulgaria*), від 28 жовтня 1998 року, п. 93, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII).

67. Суд нагадує, що будь-яке застосування фізичної сили щодо особи, позбавленої свободи, якщо воно не було обумовлено суворою необхідністю внаслідок її власної поведінки, принижує людську гідність, фактично є порушенням права, гарантованого статтею 3 Конвенції (див. рішення у справі «Рібіч проти Австрії» (*Ribitsch v. Austria*), від 4 грудня 1995 року, п. 38, Series A № 336). Крім того, застосування фізичної сили під час затримання, навіть якщо наслідком цього є завдання тілесних ушкоджень, не охоплюється сферою застосування статті 3 Конвенції, зокрема у ситуаціях, які виникають внаслідок власної поведінки заявника (див. рішення у справі «Берлінський проти Польщі» (*Berliński v. Poland*), заяви №№ 27715/95 і 30209/96, п. 64, від 20 червня 2002 року).

68. При оцінюванні доказів Суд, як правило, застосовує критерій доведеності «поза розумним сумнівом» (див. рішення у справі «Ірландія проти Сполученого Королівства» (*Ireland v. the United Kingdom*) від 18 січня 1978 року, п. 161, серія А, № 25). Проте така доведеність може впливати із сукупності ознак чи схожих неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою. Коли вся чи значна частина інформації щодо подій, про які йдеться, відома виключно органам влади, – як це має місце у випадку щодо ув'язнених осіб, які перебувають під контролем органів влади, – і коли у таких осіб під час їхнього ув'язнення з'являються тілесні ушкодження, це породжує відповідні обґрунтовані презумпції щодо фактів. Дійсно, тягар доведення можна вважати покладеним на органи влади, адже саме вони мають надати задовільні та переконливі пояснення (див. рішення у справах «Рібіч проти Австрії» (*Ribitsch v. Austria*), від 4 грудня 1995 року, п. 34, Series A № 336, і «Салман проти Туреччини» (*Salman v. Turkey*) [ВП], заява № 21986/93, п. 100, ЄСПЛ 2000-VII).

69. Повертаючись до обставин цієї справи, Суд зазначає, що сторонами не оспорується той факт, що 8 січня 2001 року під час затримання заявника працівниками міліції було застосовано до нього фізичну силу. Будь-які припущення з приводу того, що до затримання у заявника був конфлікт або ним було продемонстровано жорстоку поведінку, відсутні. Крім того, незважаючи на застосування міліцією до заявника фізичної сили, жодного негайного медичного обстеження після його прибуття до відділу міліції не було проведено. Суд також

зауважує, що державними органами влади на жодній стадії провадження не було запропоновано правдоподібної альтернативної версії походження тілесних ушкоджень заявника. Отже, можна вважати, що тілесні ушкодження заявника було завдано працівниками міліції. Заявник стверджував, що його було побито під час затримання та потім у відділі міліції. Уряд не прокоментував ці твердження, хоча національні органи влади заперечували жорстоке поводження із заявником після його затримання. Навіть якщо припустити, що усі тілесні ушкодження було спричинено заявникові під час затримання, Суд зазначає, що національні органи влади не встановили точні обставини, за яких заявникові було завдано зазначених у медичних документах «численних синців, спричинених застосуванням фізичної сили від 45 до 50 разів, перелом ребра, травму грудної клітини, пневмотораксу та струсу головного мозку» (див. пункт 11) під час перебування його під контролем міліції.

70. За таких обставин та з огляду на те, що держава зобов'язана надати правдоподібні пояснення походження тілесних ушкоджень у особи, яка перебуває під контролем міліції, Суд доходить висновку, що Уряд належним чином не встановив, що застосування до заявника фізичної сили було законним та безумовно необхідним, та що тілесні ушкодження було повністю завдано заявникові за обставин, що виключають жорстоке поводження під час тримання під вартою в міліції. Отже, було порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з тим, що заявника було піддано нелюдському та такому, що принижує гідність, поводженню.

2. Щодо стверджуваної невідповідності розслідування

71. Заявник стверджував, що органи державної влади імітували розслідування та підробили матеріали справи. Він вважав, що їх єдиною метою було забезпечення того, щоб працівники міліції, винні у жорстокому з ним поводженні, не були притягнуті до кримінальної відповідальності.

72. Уряд стверджував, що органи державної влади вжили усіх заходів для проведення всебічного розслідування у справі. Уряд неодноразово підкреслював, що поведінка заявника, а саме те, що він не з'являвся до слідчого сімнадцять разів та не надав медичні документи, спричинило значні затримки у проведенні розслідування та вплинуло на його ефективність. Як вважає Уряд, розслідування у цій справі не може вважатися таким, що суперечить статті 3 Конвенції.

73. Суд повторює, що коли особа висуває небезпідставну скаргу на жорстоке з нею поводження працівників міліції або інших представників держави, яке було таким, що порушує статтю 3 Конвенції, це положення, взяте у поєднанні із загальним обов'язком держави за статтею 1 Конвенції «гарантувати кожному, хто перебуває

під [її] юрисдикцією, права і свободи, визначені в ... Конвенції» за своєю суттю вимагають проведення ефективного офіційного розслідування. Так само, як при розслідуванні за статтею 2 Конвенції, таке розслідування має бути спроможним призвести до встановлення та покарання винних осіб. В іншому випадку загальна юридична заборона катування та нелюдського і такого, що принижує людську гідність, поведження та покарання була б неефективною на практиці, і в деяких випадках представники держави могли б фактично безкарно порушувати права тих, хто перебуває під їх контролем (див., серед інших джерел, рішення у справі «Лабіта проти Італії» (*Labita v. Italy*) [ВП], заява № 26772/95, пп. 131, ЄСПЛ 2000-IV).

74. Розслідування серйозних тверджень про жорстоке поведження має бути ретельним. Це означає, що органи влади завжди мають здійснювати серйозні спроби з'ясувати, що відбулось, та не мають покладатися на поспішні та необґрунтовані висновки для завершення розслідування або використовувати їх як підставу для своїх рішень (див. зазначене рішення у справі «Ассенов та інші проти Болгарії» (*Assenov and Others v. Bulgaria*), пп. 103). Органи влади мають вживати усіх обґрунтованих та доступних їм заходів для забезпечення збору доказів, що стосуються події, включаючи, зокрема, покази свідків та висновки судових експертиз (див. рішення у справах «Танрікулу проти Туреччини» (*Tanrikulu v. Turkey*) [ВП], заява № 23763/94, пп. 104, ЄСПЛ 1999-IV, та «Гюль проти Туреччини» (*Gül v. Turkey*), заява № 22676/93, п. 89, від 14 грудня 2000 року). Будь-який недолік у розслідуванні, який підриває його здатність встановити причину тілесних ушкоджень або винних осіб, може поставити під загрозу дотримання цього стандарту.

75. Суд зазначає, що у цій конкретній справі, незважаючи на завдання тілесних ушкоджень заявникові працівниками міліції, органами державної влади за власною ініціативою не було порушено кримінальну справу. Державні органи влади провели дослідчу перевірку лише після того, як заявник подав скаргу на працівників міліції. Крім того, першу постанову про відмову у порушенні кримінальної справи щодо працівників міліції було винесено на підставі їх пояснень, у той час як заявника навіть не було допитано. Більше того, як зазначалося вище, Суд не вважає, що органи досудового слідства здійснили серйозну спробу знайти відповідь на питання суду від 17 квітня 2001 року (див. пункт 13) щодо походження великої кількості тілесних ушкоджень у заявника після застосування фізичної сили працівниками міліції.

76. Щодо заперечень Уряду, то Суд вважає, що вони мають бути відхилені, оскільки заявник вжив достатньо заходів на національному рівні для того, щоб привернути увагу національних органів влади до його скарг. Крім того, навіть припускаючи, що поведінка заявника

сприяла затримці у кримінальному провадженні, відповідно до фактів справи не можна вважати, що його неможливо було допитати. Більше того, щонайменше одну повістку слідчого було вручено заявнику під час перебування під вартою (див. пункт 31). Очевидно, що заявника неодноразово допитували, він брав участь у проведенні очної ставки з особами, які нібито вчинили злочин, та проходив медичні обстеження.

77. З огляду на серйозні недоліки, зазначені вище, Суд вважає, що національні органи влади не виконали свого обов'язку щодо розслідування скарги заявника на жорстоке поводження. Отже, також було порушення статті 3 Конвенції за цим пунктом.

III. НЕВИКОНАННЯ РІШЕННЯ, ВИНЕСЕНОГО НА КОРИСТЬ ПІДПРИЄМСТВА-ЗАЯВНИКА

78. Підприємство-заявник скаржилось на невиконання рішення від 9 червня 2004 року, винесеного на його користь, та на відсутність ефективних засобів правового захисту у зв'язку з цим. Підприємство-заявник посилалось на статтю 13 Конвенції (наведено вище) у поєднанні з пунктом 1 статті 6 Конвенції, а також на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, відповідні положення яких передбачають таке:

Пункт 1 статті 6 Конвенції

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...

Стаття 13

Кожен, чиї права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.

Стаття 1 Першого протоколу до Конвенції

Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів ... »

А. Прийнятність

79. Суд зазначає, що ці скарги не є явно необґрунтованими у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вони не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Отже, вони мають бути визнані прийнятними.

В. Суть

1. Стверджуване порушення пункту 1 статті 6 Конвенції

80. Підприємство-заявник вважало, що рішення не виконувалось внаслідок того, що державою не було виділено кошти для його виконання. Воно зазначило, що у місцевого управління Державного казначейства України навіть не було рахунку для такого виду платежів. Підприємство-заявник також зазначило, що виданий йому наказ господарського суду Чернігівської області про примусове виконання постанови вже недійсний та що воно не може отримати у національних судах новий наказ.

81. Уряд наполягав, що не було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції. Уряд стверджував, що право підприємства-заявника на отримання присудженої суми не було предметом спору та що затримку у виконанні рішення було спричинено підприємством-заявником, яке мало наказ господарського суду Чернігівської області про примусове виконання постанови п'ять років та один місяць з п'яти років та шести місяців невиконання цього наказу.

82. Суд зауважує, що рішення суду, постановлене на користь підприємства-заявника, залишається невиконаним.

83. Щодо тверджень Уряду про те, що підприємство-заявник тривалий час мало наказ господарського суду Чернігівської області про примусове виконання постанови, Суд зазначає, що у цій справі підприємство-заявник отримало остаточне рішення суду проти держави, що підлягало виконанню. Суд повторює, що недоцільно вимагати від особи, яка в результаті судового провадження отримала рішення проти держави, також ініціювати виконавче провадження для отримання присуджених коштів (див. рішення у справі «Лізанець проти України» (*Lizanets v. Ukraine*), заява № 6725/03, п. 43, від 31 травня 2007 року та наведену у ньому практику Суду).

84. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, в яких порушувалися питання, подібні до питань у цій справі (див. згадані рішення у справах «Ромашов проти України» (*Romashov v. Ukraine*), п. 46, і рішення у справі «Войтенко проти України» (*Voytenko v. Ukraine*), пп. 43 і 55).

85. Суд, розглянувши усі надані йому матеріали справи, вважає, що Урядом не було наведено жодних фактів або тверджень, які могли б переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі.

86. Отже, Суд з огляду на свою практику з цього питання вважає, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у цій справі.

2. Стверджуване порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції

87. Суд нагадує, що відповідно до його практики відсутність у заявника можливості домогтися виконання судового рішення, винесеного на його користь, становить втручання у право на мирне володіння майном, як це передбачено у першому реченні першого пункту статті 1 Першого протоколу до Конвенції (див. серед інших джерел рішення у справі «Бурдов проти Росії» (*Burdov v. Russia*), заява № 59498/00, п. 40, ЄСПЛ 2002-III; «Ясіуніне проти Литви» (*Jasiūnienė v. Lithuania*), заява № 41510/98, п. 45, від 6 березня 2003 року, і «Войтенко проти України» (*Voytenko v. Ukraine*), заява № 18966/02, пп. 53-55, від 29 червня 2004 року). Суд не знаходить підстав відступати від своєї практики у цій справі.

88. Отже, було порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

3. Стверджуване порушення статті 13 Конвенції

89. Суд доходить висновку, що у підприємства-заявника не було ефективних національних засобів правового захисту, як це вимагає стаття 13 Конвенції, для отримання рішення на підтвердження його права на задоволення своїх вимог впродовж розумного строку, як це гарантує пункт 1 статті 6 Конвенції (див., наприклад, згадані рішення у справах «Войтенко проти України» (*Voytenko v. Ukraine*), пп. 46-48, від 29 червня 2004 року, та «Васильєв проти України» (*Vasylyev v. Ukraine*), п. 41). Тому, було порушення цього положення

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

90. Статтею 41 Конвенції передбачено:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.»

А. Шкода

1. Перший заявник

91. Перший заявник вимагав 10 000 євро відшкодування матеріальної шкоди та 94 000 євро відшкодування моральної шкоди.

92. Уряд стверджував, що ці вимоги були надмірними та необґрунтованими.

93. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та заявленою матеріальною шкодою; тому Суд відхиляє цю вимогу. З іншого боку, Суд присуджує заявникові 10 000 євро відшкодування моральної шкоди.

2. Підприємство-заявник

94. Підприємство-заявник вимагало 20 000 євро відшкодування матеріальної шкоди та 10 000 євро відшкодування моральної шкоди.

95. Уряд стверджував, що ці вимоги були надмірними та необґрунтованими.

96. Суд зазначає, що виплата підприємству-заявнику боргу за невиконаним рішенням суду, буде належним способом відшкодування матеріальної шкоди. Суд також присуджує підприємству-заявнику 4 800 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові та інші витрати

97. Перший заявник також вимагав 3 000 євро компенсації судових та інших витрат, понесених під час проваджень у національних судах та у Суді. Підприємство-заявник вимагало 2 000 євро компенсації судових та інших витрат, понесених під час проваджень у національних судах та у Суді.

98. Уряд стверджував, що ці вимоги не підтверджено документами.

99. Відповідно до практики Суду заявник має право на компенсацію судових та інших витрат, лише якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їхній розмір – обґрунтованим. У цій справі Суд, зважаючи на наявні у його розпорядженні документи та зазначені критерії, відхиляє вимогу щодо компенсації судових та інших витрат.

С. Пеня

100. Суд вважає за належне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Приєднує* розгляд заперечень Уряду до розгляду заяви по суті та відхиляє їх після розгляду по суті;
2. *Оголошує* решту скарг у заяві прийнятними;
3. *Постановляє*, що у цій справі було порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з поведженням, застосованим до заявника;
4. *Постановляє*, що у цій справі було порушення статті 3 Конвенції у зв'язку із непроведенням органами державної влади ефективного розслідування за скаргами заявника на жорстоке поведження працівників міліції;
5. *Постановляє*, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо підприємства заявника;
6. *Постановляє*, що у цій справі було порушення статті 13 Конвенції стосовно підприємства заявника;
7. *Постановляє*, що у цій справі було порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції щодо підприємства заявника;
8. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач першому має виплатити заявникові 10 000 (десять тисяч) євро відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-яких податків, що можуть нараховуватись; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач сплатити має виплатити підприємству-заявнику борг за рішенням суду, який досі підлягає виплаті, та 4 800 (чотири тисячі вісімсот) євро відшкодування моральної шкоди, та додатково суму будь-яких податків, що можуть нараховуватись підприємству-заявнику з останньої суми; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (с) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки

Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

9. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 9 грудня 2010 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія Вестердік
(*Claudia Westerdiek*)
Секретар

Пеер Лоренцен
(*Peer Lorenzen*)
Голова